

עין משפט
גר מצוה

רבינו גרשום

על פני כולה או לא קנה
אלא כנגד המצר ו' שדות
(בעין צורתו) דמאי דמצר
למזר ומאי למזר למצ
ליה לא קנה תיקי: מצר
לזו מצר ראובן עד דרך
שביל אחד שמבורה ומצר
שביל שני ומצר שלשי
שביל שלישי ומצר רביעי
לא כתב לזו: אמר רב קנה
הכל. השדה והמצר חזין
למצר רביעי משום שרייה
לזו כתב: אל תלם אחד
על פני כל המצרים. משלם
ורחות דמצר לזו קמור

אחרת דמי ולא הוי ארוך כל
קבין כמקום זרעית ט' קבין
הדיינו שיצור שלה קטנה:
אבל אי איכא כר' לא קנה.
משום דכשדה אחרת דמיא:
ואיכא דאמרי כר' ה"ג ובי
מבצע נמי לא אמרן
אלא דביבצע עליה ריכבא
רדייקלא ואי נמי הוי כר' אבל
ליכא עליה ריכבא ולא הוי
ט' קבין קנה. דייקי' מהאי
לישנא תראה מכלל דכי
מביבצע אע"ג דאמרי עליה
ריכבא והוי ט' קבין מני.

דלאו כשדו אחרות דמאי
הוואיל לדידיה ערירי ריבא
ידידקלי: דלויט דליינא שאם
יורא ב"ד שדעתו של מוכר
קרובה ללוקח שהוא אוהבו
או שקרובו ומוכר לו בעין
יפה יתננו לחלקו של לוקח
ותאם לאו למוכר: אמר
ריבא. אם היה בין שני
תופטין קרקע ואמר אחד
לאיניש דעלמא מוזביא לך
פלגא דאיה לי בארעא
שמשע בכל חלקו מקני ליה
דקנה חלקו ההוא פלגא

אִיתֶמֶר אִימָא גִימָא וְאִיתֶמֶר אִימָא שׁוּדָא. אַע"כ דנעמלמא
 בכל דוכתי אִיתֶמֶר גִּימָא מִחֲבִירָא עֲלֵי הַרְחֵל וְחֻקִּי
 מִמְּנוּנָא בְּחֻקֵּי מִרְיָא בִּין הַיָּמָא דְּמִסְפָּקָא בְּעֻבְדָּא הַיָּמָא הַכּוּן לְעִיל
 (דף ע"ג:) דְּלֹאמֶר דְּלֹאכָא סְקִיד לֹאמֶר וְאִכָּא סְקִיד לֹאמֶר הַיָּמָא דְּקִימָא
 אִימָא מִיחֻסָּא בִּין מִסְפָּקָא לֵב דִּינָא

בסירוגין מהו *תיקון
ומצד שני ומצד שמ
מצד לו אמר רב *
רביעי ושמואל אמר *
אסי אמר לא קנה א
כולה סבר לה כרנ
ומדשייר במצד שייר *
הלכתא קנה הכל *
אמורן אלא אכל ממ
וכי לא מבלע נמי *
עליה ריבבא דדיקל
אבל ליכא עליה ריט
תשעת קבין * קנה כ
דאיכא עליה ריבבא
קבין * קנה איכא דא
קנה הכל ואפילו מצד
דמבלע אבל לא מב
נמי לא אמרן אלא
דייקלא ולא הוי תי
עליה ריבבא דדייקלא

המע"ה ויזם וחולין (לקמן דף קדר):
גמי גבי דבור שאינו נוטל פי שנים
דמבטלה דכור רחוי מבטלה שעמו אמר
ההם (דף קפי). דפליג משום (י) הדמע"ה
המסקא לן אי גמר ומשעבד נכסיו
כל כן שיהא אצוי מוחזק כדי שיעול
בזמן פי שנים אל לא וחולקנים מסקפיה
קבין (ג"מ דף פב). דדרו ב'גלגל ואיבר
ממשלם פלגא מאי טעמא נפיש לחד
ויוותר להתי קריב לפשיעה קריב
לאלוהם בכל אלן * לה נראה לחכמים
שחולקו ויחזיקו דלא נפרש אמר מדי
אית לן למימר המע"ה ויבא דלא
אימתר הלכתא לא כמר ולא כמר וס"ל
לדין כחד מייבייהו ועבד מאי דעבד
עבד דהכי אמר פסוק כל הנשבעין
(שמות דף מח). השתא דלא אימתר לן
כמר ולא כמר דעבד כמר עבד דועבד
כמר עבד ולי מסקפא לדין מנאן הלכת'
המע"ה וזינא לחנהו שפיר דבתב
בחו פלגא דאית * ביארעא דאית * מומר
היו מגזין פלגא פלגא ב'ארעא דאית
לי ריבעא היו מגזין אומר ריבעא:

חֵן

אֲעִ"ג דְּלוּכָה עֲלֵיהּ רִיבְכָה דְּלוּקָה וְהוּ ע' קִצִּין קִנָּה. וְאִמְחָר לִי וְקוּמְפִרְסָה וְכִי לֹא מִיבֻלֵּעַ מִנִּי דְלִמְרִין לֹא קִנָּה לֹא אִמְרִין אֲלֵךְ דְּלוּכָה אֲקִצִּין כְּשִׁיעוּר שְׂדֵה בְּצִרְק רִאשׁוֹן (לְעִיל דָּף י"ב). דְּכִיּוֹן דְּחֶשֶׁב שִׁיר לְהֵלֵךְ חוּץ מִמָּרָר רִבְעִי בְּצִמְרִי לְרִיעוּתָהּ בְּדִלְגָה מִיבֻלֵּעַ וְכַגּוֹן דְּלוּכָה יִזְקִיקֵי לָהּ אֲמֵן דְּלוּכָה אֲלֵךְ חָדָל לְרִיעוּתָהּ: **דְּלוּכָה דְּאִמְרִי כו' וְאִפִּי כו' מִנִּי** לֹא קִנָּה אֲלֵךְ דְּלוּכָה עֲלֵיהּ רִיבְכָה דְּלוּקָה וְלֹא הוּ פִּשְׁעָה קִנָּה אֲעִ"ג דְּלוּכָה עֲלֵיהּ כו' לֹא קִנָּה י"ג לֵה. וְהִכִּי פִירוּשָׁא מִדְּאֻקֻּמָּה מִכְּלָל דְּהִי לֹא מִיבֻלֵּעַ אֲעִ"ג דְּלוּכָה עֲלֵיהּ כו' לֹא קִנָּה מִשּׁוּם דְּלוּכָה אֲעִ"ג דְּלוּכָה פְּלִגְנֵי כְּלָקֶמֶן בְּצִי מִיחָל וְכִן פְּלִגְנֵי וְכִן הִלְכֵהּ בְּדִאֲרַעָא בְּצִמְרִי דְּלוּכָה תְּרִחִי לְטִיבוּתָהּ וְהִכִּי לֹא מִיבֻלֵּעַ וְיִכְלֵה עֲלֵיהּ כו' לֹא מִיבֻלֵּעַ עֲלֵיהּ דְּהִינּוּ מִרְחֵי מִדָּה לְטִיבוּתָהּ וְחִדְלָה לְרִיעוּתָהּ אִמְרִי לֵה בְּצִמְרִי וְקוּפְסִיק גִּמְרָא שׁוּדָא דְּדִינֵי הַשְׁלֵכָה דְּהִינּוּן מֵאֲחֵר דְּמִסְפָּקָא לָן נַע וְרַעָה הֵכָל לְפִי אֹמֶד תַּעֲסָה. וְמִיחֵי בִּשְׁמַר מִקּוּמוֹת דְּמִסְפָּקָא לָן בְּצִמְרִי בִּשְׁמַר אֲלֵךְ הַמַּעֲמָה: **אִמְר רַבָּה.** רִאשׁוֹן וְשִׁמְעוֹן שָׂחִי לֵהם שְׂדֵה בְּצִמְרִי וְכִי לֹא בִּשְׁמַרֵּעַ לְמִוְרָה הַחֲזִי שֵׁשׁ לוֹ בְּצִמְרִי וְכִי שֵׁשׁ לוֹ מִכָּר הַחֲזִי דְּהִינּוּ רִבְעִי כָּל הַשְּׂדֵה: **אִל"ל אֲזִי** בְּדִאֲרַעָא דְּאִתִּי לִי אִמִּי מִוֹכֵר לָךְ: **רִיבְעָא.** וְצִין לִי רִבְעִי הַשְּׂדֵה דְּהִי מִחֲזִי הַשְּׂדֵה שֵׁשׁ לוֹ מִכָּר הַחֲזִי דְּהִינּוּ רִבְעִי כָּל הַשְּׂדֵה: **אִל"ל אֲזִי** פְּלִגְנֵי בְּדִאֲרַעָא דְּאִתִּי לִי פְּלִגְנֵי דְּהִי שְׂמַמְעָה פְּלִגְנֵי אִמִּי מִוֹכֵר לָךְ בְּחֵץ שֵׁשׁ לִי אֲחִרְתִּי לָךְ לְמִחוּר: **מְצִי רַבָּה.** ^(א) וְצִין לִי רִבְעִי הַשְּׂדֵה כִּי בְּחֵץ שְׂמַר שִׂחָה כְּמוֹת בְּרִאשׁוֹן כָּל פְּלוּגֵי מִרְחֵי לֵנוּ הוּ ^(ב) עִידִם שְׂאִי מִוֹכֵר לוֹ שֶׁכֶּךָ הִיָּה כְּמוֹת וְקִנָּה פְּלוּגֵי מִן פְּלוּגֵי חֲזִי הַשְּׂדֵה בְּכָךְ וְכִן שִׁשְׁקָנָה לֹא הִלּוּקֵר רִבְעִי הַשְּׂדֵה: **מְצִי רַבָּה** וְדִמְיֵה פְּלִגְנֵי פְּלִגְנֵי. **רַבָּה** לְעִלְמֵצוֹ וְלֹא פִירֵשׁ כֵּמֶה מִכָּר וְכֵמֶה שִׁיר לְעִלְמֵצוֹ אֲלֵךְ קִי כְּתֹב הַמְאֲרִים שֶׁדְּהִי קִרְקַע עֲלֵמָה שֶׂחִי שֶׁ שְׂחֻקָּהּ מִמֶּנָּה וְכִי מִשְׁמֵרְתָּ הוּא מִזֵּר מִוֹרִי שֶׁהִיא פְּסִיקָא. שְׂמַמְעָה דְּהִי הִרְאִיָּה לְפָסּוֹק מִקְרַעַת אֲחֵרֵת דְּהִינּוּ לְכָל הַשְּׂדֵה

מסורת הש"ס

(א) [קדושין עד. וש"נ], (ב) ז"ל
דמספקא ליה. רש"ש,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה איתמר בו' היה
נראה לחכמים דיחלוקו. עי'
בסורות דף כח ע"ב תוס'
ד"ה רביע:

הגהות הב"ח

(ה) גבו' אפי' מלו' רביע' קצה וכו' (א) קפי' : שם שם וכו' במבולה שדה אשר רכא: (ג) ולא היו ו' קינן אע"ד דלא במלע (ה) מכלל דבי מוונעו וכו' (ז) שם וסיו' נ' קינן נמי קסה: (ט) שם מניה פליגא פלגא: (י) רשב"ם ד"ה מה"ד מר כרה קט"ד ואח"כ מה"ד בהו כהו כהנו שטורי ממירה הכי קט"ד ואח"כ מה"ד פלגא וכו': (יב) ב"א דיו' עלי עדים: (יג) ד"ה איתמר וכו' דפליגי משום דמסקפא כ"ל ומיתב הדמנ"ה נמחק:

מוסף רש"י

שודא דדייני. לפי ראות
עניי הדיינים יטילו החובה או
היבום, שודא לשון השלכה,
כמו (שמות טו) ירה בים
דמתרגם שדא בימא (כתובות
צד. ועיי' שפה: וקדושין עד.).

יָתֵב חִיבִיבִי

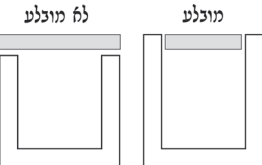
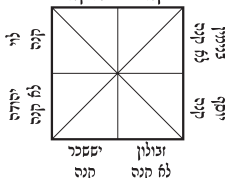
א. [ד]קים ליה בעל
הגמ' דלא נאמר שתי
הלשונות לחיות זה על זה
אלא משום אפרון רבא כי
לעשות שווא דרייני לפני
ספמים ראוי לעשות כך
וספמים ראוי לעשות כך
לפי מה שיהיה דעת
המקור דעת המוכרח וזה
מנהגה דרייני ולפי הדמים.
ל"ש. ואין לפרש הכא
[שווא] שינוי הדיינים
מה שרצו כדאמרין התם,
[גיטין ד: ו]עין לעיל לה.
תויד"ש (שווא), והא דרואי
כאן דמספקא מילתא למה
וציאו הקרקע מבעלים
ראשונים בלא טענה. יעני
וזה.

[illegible]

בסיריוגין מהו. כגון שהיו מקיפין אותו שמונה בני אדם שנים לכל כוח לארבע ושמשון מן המורה לוי ויהודה מן הכפון יששכר וחובלון מן המערב יוסף ובינימין מן הדרום ורחוב לארבע מלך מורה לוי מלך האפון יששכר מלך מערב יוסף מלך דרום. אם תחמל לומר כמין גמל לא קנה אלא בלשון הדין משום דדרך למכור תלם אחד בין ב' שדות אבל אין דרך למכור בסיריוגין ורגלים לדבר טעויות היה לו לכתוב כולם ודלגס בסיריוגין לית מלך בכל ד' רוחות או דלמא הי' לא מלך אלא כנגד אותם של מלך ובלשון כזה:

קנה הכל כל מה שמובלע בחוץ ג'
המזכיר: חוץ ממזל ד' התלם עצמו
של מזל רביעי לא קנה להכי אהני
מזל דלא כחז מזל רביעי: אפילו
מזל רביעי: להאי דלא כתביה משום
דלא תרי: סלם אחד על פני כולם.
אזל ג' המזכיר כמין ח'ית: סבר לה.
רב אסי כרב דאמר להאי דלא כתביה
משום דשורי שייך לעצמו קן הסדה
ועדיפא דאמר רב אסי מזל דקסבר רב
אסי מדשיריה למרז שיריה נמי
לכולה שדה שכנגד המזל ומיהו אהני
ג' מזכיר שכחז לקנות פורתא דהיינו
תלם אחד אזל המזכיר: ולא אמין.
דלא קנה מזל רביעי אלא דלא מבלע
בחוץ שני המזכיר ומחזן אלא
הולך על פני שניה כזה:

אמר רבא בהדיא חזן ממזר רביעי קאי ואוקמה בללא מובעל
 גליה הרבנת דקלים הטועים שם אי נמי דהוה הוא מרז ששעת
 געזמו דקלים גמרא מכלל דברי דרבא אנו למדים מדאוקמה
 עליה ריבבא דריקין מכלל דאי מובעל אע"ג דליכא עליה ריבבא
 רביעי ולא אמרין אלא דמביעל אבל לא מביעל לא קני ווי מביעל
 חבל איכא כו' אע"ג דמביעל נמי לא קנה מכלל דכי לא מביעל
 לא נהאי ואפי' מרז רביעי בתרמי לטובתא דמביעל וליכא עליה
 זדא לריעותא. ופסקין גמרא ושמעינן מהני תרי לישני דרבא כו'
 ש' שיר אלא בתמר רביעי דייטו כרב והיכא דמביעל וליכא עליה
 קנה דמביעל תרמי לריעותא. מביעל ואיכא עליה אי' לא מביעל
 לישני ואלביא דרבא לנישנא קמא קנה לנישנא בתרא לא קנה.
 ד שודא הכל לפי הענין שירא דייטין ויכירו המוכר עינו יפה או
 לישני הלכתא כמאן לא אמרינן שודא דייטין עד שיפרש כי הכא
 ומרז ראובן את חלקו לאניש מכלום וכתב לו כן פלגא דהוה
 כל לא השדה מרז אנו שירי געזמו בללא. אבל אם כתב לו פלגא
 חצי חלקו דהכי קאמר ליה החצי אני מוכר לך מקרקע שלי נמצא
 ואי שגא הכי כו'. כי היכי דפלגא דלית לי בצרעא פלגא הכי נמי
 רבעא והאי דמסיים דלית לי תמאי דקאמר פלגא קאי כלומר אותו
 הכי שטרי מסיים פלגא דלית לי בצרעא פלגא כו'. כלומר אותו
 רכב פלגיו פלגא דלית לי בצרעא היה מוכרם בסופו שפלגא היה
 ון ואותו שכתוב בו פלגא בצרעא דלית לי היה מפרש בסוף השטר
 ון שהיה לו שדה ומכר מקצתו לשמעון לזד מערב ומזד מורה עכב
 פלגיו שאני מוכר פלגיו מזד מערב לוי ומזד מורה חרעא דמינה פלגא
 פלגא מרז לו דהא קאמר דמינה פלגא דמשמע חלוקה לתאכלי: דמינה
 ג' תשעה קבין דמתנן ב' ראשון (לש' יא.) אין חולקין את התרז כו'
 ולא

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

עין משפט‏‏ **גר מצוה**

סג:

שׂאם רצה דבנות ערייה עץ גבה.
לאו על גבה ממש (ש) אלא דאי נפלה הדר בני לה כדמסיק לקמן אכל אס לא אמר ע"מ לא בני לה^א אע"ג דמתן (ב"מ דף קח.) הצית והעלייה של שנים שנפלו ואמר בעה"כ^ב לבעל העלייה לבנות כו' ואומר רבינו יצחק דוקא בעלייה דעדיפא וחשיבא טפי מדיוטא אכל

דיוטא דלא חשיבא כולי האי לא יפה כחה כמו עלייה וצקונט' דחק צחנס לפגש צע"א: **אדהני מתהום ארעא ועד רום רקיעא** למיקני בור ודות ומחילות. פ' צקונט' דעד רוס עומקא ורומא קני עד רוס רקיעא ואפי' גג שיש לו מעקה גבוה י' טפחים^ג והא דקתני צמתני אע"פ שכתב לו עומקא ורומא אכזר ודות קאי ולא אגב ולא אנטרין עד רוס רקיעא אלא סוף דיזור הוא דלא מני למימר עד שיפולי צימא וקשה לר"י דה"מ למימר רומא ועומקא עד ארעית תהומא לכן נראה לר"י דאגב נמי קאי דאע"ג דכתב ליה עומקא ורומא לא קני לגב שיש לו מעקה גבוה י' ט' ור"מ למימר ואהני עד רוס רקיעא למיקני גג שיש לו מעקה גבוה י' טפחים אלא דלא חש למינקט אלא גבי צור ודות וה"ה גג וכ"ש הוא דחק ר"י לקיים פירוש הקונטרס דמדכתב עומקא ורומא קני גג ואהני עד רוס רקיעא למיקני צור ודות שעל הגג שהיו רגילין לעשות מקואות על ראש הגג כמו שמצינו צ"ק דיומא

(ד. יט.) על גג הפרווה ועל גג שער המים: **תא שמע ויא את דהני** פ' הקונט' וכן דרישא בלא כתב לו עומקא ורומא איירי דהא לא קתני זה אע"פ שכתב לו עומקא ורומא וצחנס פירש כן דאפילו הוה קאי ארישא הא אסיק לעיל למאי דעמי למימר בסתמא קני דה"ק אע"פ שלא כתב כמו שכתב דמי למיקני עומקא ורומא: ואי

בעל העלייה לבעה"כ לבנות כו' הסם בדחלקו זה נטל בית וזה נטל עלייה ודאיתו בדדיי דלשחעבד בית לעלייה כל הימים ואפי' לא אמתו נסתמא ע"מ כן חלקו. ולרב זציד אהני תנאה להואת זיון ולא להדר בני לה (ש) הולאת זיון מסיק אדעתיה שהרי צריך לו מיד אכל להדר בני לה אס תפול לא מסיק אדעתיה לעמים רחוקות: **בשלמא לרב זציד**. דלוקי יתורא דתנאי להואת זיון דהיינו שזור מקום בחצר דומיא דשזור מקום צדה היינו דקתני צמיתיה דר"ל זאת אומרת שהוצרך ר"ל ללמוד מן הברייתא דליהני יתורא לשזור מקום דמסבדא לא הוה אמרינן דמשייר איניש לעזמו ממה שמוכר ואע"ג דקאמר יתורא: **אלא לרב פפא מאי ואם אומרם**. למה לו לר"ל לומר זאת אומרת דלשמועין דאהני יתור לחזור ולבנות הדיוטא אס תפול בלא הברייתא נמי הוה ידעינן דאהני יתור תנאי שאינו צריך לטפויי מילתא או לא דרב פפא או שום דבר בעולם דלאמרין צמתני' (לקמן סד.) ומודה ר"ע בזמן שאמר לו חוץ מאלו שאין צריך ליקח לו דרך מהתם שמעינן דכל תנאי בלא צורך לטפויי מילתא קאתי ומצרייתא לא שמעינן ליה טפי ממאתני' ולעיל (ע"א) נמי אמרינן אי א"ל אלין מנצריה קני פלגא והכי הו"ל למימר אמר ר"ל המוכר בית לחצירו ואמר לו ע"מ כו': **האי מאן דמוזין ליה צימא לחצריה**. ומכר לו גם את הצור ואת הדות וצריך^א לו לכתוב בשטר המכירה כן אע"ג דכתב ליה בשטר עומקו ורומו של בית איני מוכר לך לא קנה צור ודות כדמפרש ואולי דלא אהני מה שכתב עומקא ורומא אלא למיקני עומקו של בית כגון גוף הקרקע עצמו לחפור תחת קרקעית הבית אס ירצה שאס לא כתב לא הוי קני ליה מסתמא אלא הרי הוא של מוכר לחפור צורות שיחין ומערות מתחת קרקעית הבית אלא שלא זייק לבעה"כ וגם אהני ליה למיקני רומא כגון גג שיש לו מעקה שהוא גבוה י' שאינו מכור מסתמא עס הבית כדקתני מתניחין וגם לקנות כל האויר עד לרקיע שאס ירצה לבנות צונה דמסתמא לא הוי קני ליה לוקח אלא הרי הוא של מוכר להואת זיון או לבנות צאזיר וכגון שלא יכבד על ציתו של לוקח אכל (ו) למיקני צור ודות שאין תשמישן שזה לצית והלכך אינו ככלל עומקו ורומו של בית ולא קני ליה עד דכתב ליה מארעית תהומא משולי התהום עד לרקיע ואהני האי מארעית תהומא למיקני צור ודות ומחילות. והאי עד רוס רקיע לא מהני ליה מידי דמשכתב לו עומקא ורומא קני עד רוס רקיע ולא אינטרין כלל אלא סוף דיזור הוא דלא מני אמר מארעית תהומא (ו) עד שיפולי צימא דמשמע דלא זצין ליה משיפולי הבית ולמעלה כלום: ה"ג **מאי טעמא עומקא ורומא בסתמא לא קני**. עד דמפרש עומקא ורומא והלכך לא אהני עומקא ורומא למהוי יתור לשון למקני צור ודות דלגופה אינטרין: **אע"פ שכתב לו עומקא ורומא**. אכזר ודות קאי אכל אגב שיש לו מעקה גבוה י' לא קאי דלא ודאי אי כתב ליה עומקא ורומא קני ליה כדמו מ"א דשריב בחדי בית דכמו שכתב דמי למיקני עומקא ורומא אבל למיקני בור ודות ומחילות אי כתב ליה מתחום ארעא ועד רום רקיע תהני דקני בור ודות ודוח ומחילות אי כתב ליה ולא את הגג וכו'

כר א ב מ"י פכ"ד מה'ל' מוכר מל' טז מתנ עשין פז ט"טע"ח מ"י ריב סוף ג ופי' ריב סוף ח: כה ג מ"י שס מ' טו ומנ שס ט"טע"ח מ"י ריב סוף ג:

רבינו גרשום

ומקשי' למאי הלכתא. שריד בלא על מנת נמי לא קנה הדיוטא דקתני מתני' מתוך את הבית סתם לא כבר את היציע והיינו עלייה: רב זביד אמר. למהי אחי על מנת שאס רצה להוציא מן הדיוטא לצורו שסכר עס הבית זיון וגזירותאות בחצר מוציא ודלחכי מהני על מנת לטפויי מלתא: ורב פפא אכזר. להכי מהני על מנת שאס רצה לבנות עלייה על גבי עלייה בונה: שאלא לרב זביד היינו דקאמר זאת אומרת. דכי היכי דבן לוי מורוק בהאי דקאמר על מנת האי נמי מוכר מורוק בעל מנא דיכול להוציא גזוה י' ט' בחצר שאינו שלו: אלא דרמיקאי ורומא בסתמא לא קני. אי לא כתב ליה ואהני עומקא ורומא וכתב ליה למיקני עומקא כגון אצור שותת הבית. רומא למיקני גג שיש הבית שאין לו מעקה גבוה י' טפח ואהני נמי מתחום ארעא למיקני בור ודות ומחילות וכל הני בהותמא דארעא הן ואהני נמי עד רוס רקיעא למיקני (א) גג שיש לו מעקה גבוה י' טפח דרבר שחבוק הוא בפני עצמו: ליה עומקא ורומא למיקני בור ודות ומחילות. ואי ש"מ דסתמא לא קני ואפטו להכי צריך תרייהו דאדני עומקא ורומא למיקני עומקא ורומא ואהני מתחום ארעא עד רום רקיע למיקני בור ודות ומחילות וחסיע לרב דומי: לעולם מהא לא חסיע ליה דדאי בסתמא קני אף על גב דלא כתב עומקא ורומא (ועומקא כגון אצורות ודשייב בבית ורומא כגון גג שאין לו מעקה גבוה י' טפח ואי כתב עומקא ורומא קני בור ודות ודלא כתב ליה עומקא ורומא ודי כתב ודאי קנה אפי' בור ודות ומחילות. והא אפי' שכתב ליה עומקא ורומא קתני מתני' דלא קנה בור ודות והיכי אמרת הא כתב קנה. ומשני הכי קא מפרש למתני אע"ג דלא כתב ליה עומקא ורומא קני בסתמא מ"א דשריב בחדי בית דכמו שכתב דמי למיקני עומקא ורומא אבל למיקני בור ודות ומחילות אי כתב ליה מתחום ארעא ועד רום

רקיע תהני דקני בור ודות ודוח ומחילות אי כתב ליה ולא את תשייב: ח"ש ולא את הגג וכו' (א) דעת רבינו כזה דעת ר"י בתוס' נאן ד"ה הכי ט"ש.

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא

למאי הלכתא. אמר ר"ל דאהני תנאיה למיהוי דיוטא עליונה שלו בלאו הכי הוה שלו דהמוכר הבית לא מכר דיוטא העליונה: **שאס רבא**. מוכר להוציא זיון מדיוטא עליונה כגוד חצר של לוקח שמכר לו זה הבית והחצר מוציא דלהכי אהני תנאיה והכי אמר ליה על מנת שתהא דיוטא העליונה שלי לגמרי

לעשות זה חפצי אף להוציא ממנה זיון כמתחילה קודם שמכרתי לך הבית והחצר דשריב צתנאי מקום בחצר כמו ששייר למעלה בשדה מקום מעשר דכל תנאי דלא מהני מאי דקאמר אהני מיהא לשירי מקום והיינו זאת אומרת דקאמר ר"ל. דוקא הוא אכל בנו אין לו רשות להוציא זיון עד שיפרש לי ולבניי דקאמר לעיל גבי מעשר דכל מילתא דלייקנין מיסורא די לנו אי אהני יתורא לעזמו כמו שפירש ע"מ שמעשר ראשון שלי ה"ג אמרינן ע"מ שהדיוטא העליונה שלי אכל לבניו לא מהני תנאי המיותר: **רב פפא אמר**. כולי האי לא אהני תנאי לשירי מקום ממה שמכר אלא להכי אהני תנאי המיותר שאס רואה לבנות דיוטא זו אס תפול בע גביו של הבית בונה והכי (ש) הוה מסיק לקמן [סד.] דאי נפלה (ו) הדר בני לה דאי הוה שמק ומכר הבית סתם הימא הדיוטא העליונה שלו כניי (י) שיתקיים אלא אס תפול לא יחזור ויבנה ע"ג בית של זה דלהך דיוטא הוא דלשחעבד זו בית אכל לדיוטא אחתה לא משחעבד עד דא"ל כדדיא יתור לשון כדלאמרין

נמי צפרק הבית והעלייה (ב"מ דף קסז.) אי דא"ל לעלייה זו ונפלה אולא לה ואי דא"ל סתם בעי למיגר ליה אחריניה ומסקנא לא צריכא דאמר ליה עלייה שעל גבי בית זה איני משכיר לך דהא שעבד בית לעלייה אכל בלא יתור מכי נפלה אולא לה ולא צינא אחתה וה"ק ע"מ שהדיוטא העליונה שלי לעולמים ואף אס תפול אחזור ואבנה. והא דמתן (ב"מ דף קח.) הבית והעלייה של שנים שנפלו וכו' אי אמר דאמר דהדין דלשחעבד בית לעלייה כל הימים ואפי' לא אמתו נסתמא ע"מ כן חלקו. ולרב זציד אהני תנאה להואת זיון ולא להדר בני לה (ש) הולאת זיון מסיק אדעתיה שהרי צריך לו מיד אכל להדר בני לה אס תפול לא מסיק אדעתיה לעמים רחוקות: **בשלמא לרב זציד**. דלוקי יתורא דתנאי להואת זיון דהיינו שזור מקום בחצר דומיא דשזור מקום צדה היינו דקתני צמיתיה דר"ל זאת אומרת שהוצרך ר"ל ללמוד מן הברייתא דליהני יתורא לשזור מקום דמסבדא לא הוה אמרינן דמשייר איניש לעזמו ממה שמוכר ואע"ג דקאמר יתורא: **אלא לרב פפא מאי ואם אומרם**. למה לו לר"ל לומר זאת אומרת דלשמועין דאהני יתור לחזור ולבנות הדיוטא אס תפול בלא הברייתא נמי הוה ידעינן דאהני יתור תנאי שאינו צריך לטפויי מילתא או לא דרב פפא או שום דבר בעולם דלאמרין צמתני' (לקמן סד.) ומודה ר"ע בזמן שאמר לו חוץ מאלו שאין צריך ליקח לו דרך מהתם שמעינן דכל תנאי בלא צורך לטפויי מילתא קאתי ומצרייתא לא שמעינן ליה טפי ממאתני' ולעיל (ע"א) נמי אמרינן אי א"ל אלין מנצריה קני פלגא והכי הו"ל למימר אמר ר"ל המוכר בית לחצירו ואמר לו ע"מ כו': **האי מאן דמוזין ליה צימא לחצריה**. ומכר לו גם את הצור ואת הדות וצריך^א לו לכתוב בשטר המכירה כן אע"ג דכתב ליה בשטר עומקו ורומו של בית איני מוכר לך לא קנה צור ודות כדמפרש ואולי דלא אהני מה שכתב עומקא ורומא אלא למיקני עומקו של בית כגון גוף הקרקע עצמו לחפור תחת קרקעית הבית אס ירצה שאס לא כתב לא הוי קני ליה מסתמא אלא הרי הוא של מוכר לחפור צורות שיחין ומערות מתחת קרקעית הבית אלא שלא זייק לבעה"כ וגם אהני ליה למיקני רומא כגון גג שיש לו מעקה שהוא גבוה י' שאינו מכור מסתמא עס הבית כדקתני מתניחין וגם לקנות כל האויר עד לרקיע שאס ירצה לבנות צונה דמסתמא לא הוי קני ליה לוקח אלא הרי הוא של מוכר להואת זיון או לבנות צאזיר וכגון שלא יכבד על ציתו של לוקח אכל (ו) למיקני צור ודות שאין תשמישן שזה לצית והלכך אינו ככלל עומקו ורומו של בית ולא קני ליה עד דכתב ליה מארעית תהומא משולי התהום עד לרקיע ואהני האי מארעית תהומא למיקני צור ודות ומחילות. והאי עד רוס רקיע לא מהני ליה מידי דמשכתב לו עומקא ורומא קני עד רוס רקיע ולא אינטרין כלל אלא סוף דיזור הוא דלא מני אמר מארעית תהומא (ו) עד שיפולי צימא דמשמע דלא זצין ליה משיפולי הבית ולמעלה כלום: ה"ג **מאי טעמא עומקא ורומא בסתמא לא קני**. עד דמפרש עומקא ורומא והלכך לא אהני עומקא ורומא למהוי יתור לשון למקני צור ודות דלגופה אינטרין: **אע"פ שכתב לו עומקא ורומא**. אכזר ודות קאי אכל אגב שיש לו מעקה גבוה י' לא קאי דלא ודאי אי כתב ליה עומקא ורומא קני ליה כדמו מ"א דשריב בחדי בית דכמו שכתב דמי למיקני עומקא ורומא אבל למיקני בור ודות ומחילות אי כתב ליה מתחום ארעא ועד רום רקיע תהני דקני בור ודות ודוח ומחילות אי כתב ליה ולא את הגג וכו'

מסורת הש"ס

(א) [לקמן סד. קמח:] (ב) [לקמן סד.] (ג) [נצריך רש"י.] (ד) [נ"ל: ואמר בעל האליה לבעל הבית לבנות וכו' אומר רבינו. רש"י.]

הנהגות הב"ח

(א) גבי ומחילת לא אריבא דלא כתב ליה: (ב) רשב"ם ד"ה רב פפא וכו' והכי מסיק פ"ל ומיתב הוה נמחק: (ג) בא"ד להדר בני לה וכו': (ד) בא"ד כל ימי שתקיים אכל וכו': (ה) בא"ד דרורא זיון: (ו) ר"ה האי מאן וכו' אכל לא קני צור ודות שאין וכו': (ז) בא"ד עד שיפולי צימא. י"ב נאון זה נקט התלמוד כפי ח"ה סוף דף ל"ו: (ח) ר"ה מ"ט ולא וכו' אלא בסתמא מייירי משה"ה"ה קנה גג: (ט) חוס' ד"ה שאס וכו' משא קאמר דאי לא:

מוסף תוספות

א. משום דא"ל לוקח וכו' דמרת' לה לאישיתא. ר"י מינש. ב. דדוקא בור ודות ומחילות דהוא תשמישאתא לחור ואינו מצינ תשמיש הבית אינו נקנה בכלל עומקא ורומא וכו' אבל גג הוא תשמישאתא לחור. ליה בעומקא ורומא אלא מה שיש מן הקרקע ולמטה לעשות בו כל חפצו ומאורי התקרה ולמעלה לבנות עליו עלייה ולעשות בו כל מה שירצה. אבל בורות שהם בנינים ועומדים ובין עלייה שהיא בניה ועומדת או גג שיש לו מעקה גבוה עשרה טפחים לא הקנה אותם לו לפי שהם חשופים ויש להם שם בפני צפמן. ר"י מינש.

